

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 stycznia 2020 r.

Pozycja 45

POSTANOWIENIE z dnia 6 listopada 2019 r. Sygn. akt Ts 8/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczółkowski – przewodniczący i sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Wojciech Sych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 2 października 2019 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej K.P.J.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnąć zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 8 stycznia 2018 r. (data nadania), małoletni K.P.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez radcę prawnego umocowanego przez swoich przedstawicieli ustawowych, wniósł o stwierdzenie, że art. 117³ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; dalej: k.p.c.) jest niezgodny z art. 2, art. 10 ust. 1 i art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2 Konstytucji, a także, że art. 118 § 5 k.p.c. jest niezgodny z art. 10 ust. 2, art. 31 ust. 3 zdanie ostatnie, art. 32 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 190 ust. 5, art. 190 ust. 5, art. 190 ust. 5 w związku z art. 2 i art. 190 ust. 5 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skarżący twierdzi, że utrwalony przez sądy sposób stosowania zakwestionowanego w skardze art. 117³ k.p.c. narusza „podstawowe zasady państwa prawa w tym prawo do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny [s]ąd, jak również (...) obowiązek sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez niezawisłe i bezstronne sądy zgodnie z art. 10 ust. 2 Konstytucji”. Z kolei art. 118 § 5 k.p.c. narusza „istotę funkcji pełnomocnika strony”. Polega ono na tym, że pełnomocnik, który nie ma „statusu »właściwego sądu« wbrew swej funkcji dokonuje (...) arbitralnego osądu poglądów mandanta zamiast reprezentować stronę”. W ten sposób art. 118 § 5 k.p.c. w sprawie, w związku z którą skarżący wniósł skargę, pozbawił go prawa do wstępnego rozpoznania tego środka prawnego. Jest to – jak zarzucił skarżący – nie do pogodzenia z zasada-

mi państwa prawa i funkcją zawodowego pełnomocnika procesowego w systemie prawnym państwa.

Postanowieniem z 2 października 2019 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 7 października 2019 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze dalszego biegu stwierdziwszy, że nie spełnia ona podstawowego warunku wynikającego z art. 79 ust. 1 Konstytucji, a doprecyzowanego w art. 53 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.). Jak zauważył Trybunał, w sprawie, w związku z którą skarżący zainicjował postępowanie, zarówno sąd jak też organ administracji publicznej nie wydały orzeczenia na podstawie kwestionowanych przepisów. Wskazanie takiego orzeczenia jest zaś – zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji – niezbędną przesłanką wniesienia skargi. Niezależnie od powyższego Trybunał uznał, że zarzuty sformułowane przez skarżącego są oczywiście bezzasadne.

W zażaleniu złożonym 14 października 2019 r. skarżący zarzucił, że Trybunał dokonał błędnej kwalifikacji opinii o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej. Wprawdzie – jak zauważył – „nie uzyskał [on] prawomocnego, ostatecznego orzeczenia sądu”, jednak wydana w jego sprawie opinia jest „orzeczeniem”, które „w inny sposób” rozstrzyga o jego prawie do rozpoznania sprawy (tj. skargi konstytucyjnej). W celu poparcia tej tezy skarżący przywołał argumenty Trybunału przedstawione w postanowieniach z 24 listopada 2004 r., sygn. Ts 72/04, OTK ZU nr 5/B/2004, poz. 310 oraz z 25 stycznia 2005 r., sygn. Ts 109/04, OTK ZU nr 1/B/2005, poz. 38. Skarżący krytycznie odniósł się także do argumentów Trybunału dotyczących oczywistej bezzasadności skargi.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał rozpatruje zażalenie w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Rozpoznając zażalenie bada zakwestionowane postanowienie pod kątem prawidłowego zidentyfikowania w nim przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a argumenty przedstawione w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Odnośnie do zarzutu dokonania przez Trybunał błędnej kwalifikacji pisma, w związku z którym została złożona skarga, Trybunał stwierdza, że skarżący, formułując go, nie uwzględnił treści art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz – precyzujących zasady korzystania ze skargi konstytucyjnej – unormowań u.o.t.p. TK.

W świetle art. 79 ust. 1 Konstytucji, „pierwszą z przesłanek kwestionowania ustawy lub innego aktu normatywnego jest wymaganie, by sąd [lub organ administracji] wydał orzeczenie na jego podstawie” (zob. postanowienie pełnego składu TK, sygn. SK 65/13, OTK ZU nr 3/A/2015, poz. 35). Formalnym potwierdzeniem tego wymagania jest art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK, który stanowi, że do skargi dołącza się wyrok, decyzję lub inne rozstrzygnięcie wydane na podstawie przepisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1. Chodzi więc o przepis, na podstawie którego o wolnościach lub prawach skarżącego ostatecznie orzekł sąd lub organ administracji publicznej. Z powyższego wynika, że zastosowanie przepisu będącego przedmiotem skargi bezwzględnie musi mieć podstawę w orzeczeniu sądu lub organu administracji publicznej. Opinia o braku podstaw do wniesienia skargi konstytucyjnej, z którą skarżący łączy naruszenie swych praw, nie jest żadnym z rozstrzygnięć, o których mowa

w art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK, ponieważ – co podkreślono w postanowieniu z 2 października 2019 r., a czego skarżący w zażaleniu nie kwestionuje – ustanowiony przez sąd adwokat albo radca prawny nie może być utożsamiony ani z „sądem”, ani z „organem administracji publicznej”. W konsekwencji, sporządzona przez niego opinia nie jest „orzeczeniem” władczo rozstrzygającym o konstytucyjnych wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji (zob. postanowienie TK z 16 maja 2016 r., sygn. Ts 36/16, OTK ZU B/2016, poz. 396).

Powyższej konstatacji nie zmieniają argumenty skarżącego sformułowane na podstawie przywołanych w zażaleniu judykatów. Należy zauważyć, że w sprawie o sygnaturze Ts 72/04 Trybunał stwierdził, iż jedną z przesłanek, od których zależy prawidłowe i prawnie skuteczne wniesienie skargi konstytucyjnej, jest wydanie – przez sąd lub organ administracji publicznej na podstawie zakwestionowanego w skardze przepisu – ostatecznego orzeczenia o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego. Trybunał podkreślił, że do wniesienia skargi nie wystarczy wykazanie, iż w stosunku do skarżącego został zastosowany przepis niezgodny z Konstytucją, ani że jego zastosowanie naruszyło konstytucyjne wolności lub prawa skarżącego. Nieadekwatne do podstaw odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu jest także nawiązanie przez skarżącego do kwestii charakteru orzeczeń wydawanych przez sam Trybunał w toku wstępnej kontroli skarg konstytucyjnych. Przywołane w zażaleniu postanowienie w sprawie o sygnaturze Ts 109/04 wyraża jedynie pogląd na temat dopuszczalności szerokiego rozumienia pojęcia „sąd”, zastosowanego w treści art. 79 ust. 1 Konstytucji. Stanowisko to w żadnym razie nie daje jednak podstaw do objęcia zakresem tego pojęcia również podmiotów formułujących opinie, o których mowa w art. 118 § 5 k.p.c.

W postanowieniu z 2 października 2019 r. Trybunał zasadnie więc przyjął, że złożona przez skarżącego skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów wynikających z art. 79 ust. 1 Konstytucji, doprecyzowanych w art. 53 ust. 2 pkt 1 u.o.t.p. TK, dlatego – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK – prawidłowo odmówił nadania jej dalszego biegu.

W odniesieniu do pozostałych zarzutów sformułowanych w zażaleniu, nazwanych przez skarżącego „uwagami natury ogólnej”, Trybunał stwierdza, że stanowią one jedynie polemikę z argumentami dotyczącymi oczywistej bezzasadności skargi. Odnoszą się bowiem wyłącznie do sytuacji faktycznej skarżącego.

W tym stanie rzeczy Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK – nie uwzględnił zażalenia.